Noktalama İşaretleri ve Kullanım Amaçları

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 **1–b 2–c 3–a 4–ç 5–d**

Her işaret okuma sırasında durak, ton ve anlam ilişkisini gösterir.

2 **A) Virgül**

Hitaplardan sonra virgül konur.

3 **B) Çantasına şunları koydu: defter, kalem, silgi ve bir elma.**

Kendisinden sonra örnek ya da açıklama verilecek cümlenin sonuna iki nokta konur.

4 **D – Y – D – Y**

"Güzel mi güzel bir gün" gibi pekiştirme görevli yapılarda soru işareti konmaz; kurum adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz.

5 **C) Cümlenin duygu yüklü, yarım bırakılmış bir havada bitirilmesini sağlamak için**

Üç nokta, anlatımın sezdirilerek ya da tamamlanmadan bırakıldığını gösterir.

6 **a) virgül b) ünlem c) kesme işareti ç) nokta**

Cevap sözünden sonra virgül, duygu bildiren sözden sonra ünlem, özel ada gelen ekte kesme, saatte nokta kullanılır.

7 **D) Türk Dil Kurumu'nun yeni sözlüğü çıktı.**

Kurum ve kuruluş adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz: Türk Dil Kurumunun.

8 **A) Ayraç**

Örnek: HACİVAT — (Gülerek) Efendim…

9 **Ayraç içindeki ünlem, söylenen sözün alay ve küçümseme ile karşılandığını gösterir.**

(!) alay/küçümseme, (?) ise kesin olmayan bilgiyi gösterir.

10 **E) Bilginin kesin olmadığını göstermek**

Bilinmeyen ya da kesin olmayan bilgiler için soru işareti kullanılır.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11

E) V

I, II, III ve IV numaralı yerler tamamlanmış cümlelerin sonudur; V numaralı yerden sonra konuşma aktarıldığı için iki nokta konmalıdır.

12

C) Seslenme ve heyecan bildirmesi

Kadın torununa seslenmekte ve karın yağışını coşkuyla haber vermektedir.

13

D – D – Y – Y

"Ankara-İstanbul" ifadesinde kısa çizgi "arasında" anlamı verir; eş görevli sözcükler arasına virgül konur.

14

D) Yaşlı, kadına yardım etti.

Virgül olmasa "yaşlı kadın" sıfat tamlaması sanılabilirdi; virgül "yaşlı"nın özne olduğunu gösterir.

15

Annem mutfaktan seslendi: "Çocuklar, yemek hazır! Sofraya gelin."

Aktarılan konuşmadan önce iki nokta, konuşma tırnak içinde; hitaptan sonra virgül; seslenmede ünlem kullanılır.

16

B) Bahçede elma, armut, erik; tarlada buğday, arpa, mısır vardı.

Virgülle ayrılmış tür ve takımları birbirinden ayırmak için noktalı virgül kullanılır.

17

B) Tırnak içindeki bir alıntının içinde yeniden alıntı yapılması

Tırnak içindeki sözde yer alan ikinci alıntı tek tırnakla gösterilir.

18

D) Kardeşine yarın gelip gelmeyeceğini sordu?

Cümle soru sormuyor, bir soruyu aktarıyor; sonuna nokta konmalıdır.

19

Örnek:
— Kütüphaneye geliyor musun?
— Gelirim ama önce ödevimi bitirmem lazım.
— Tamam, seni kapıda beklerim.

Her konuşma yeni satırda uzun çizgiyle başlamalı, cümle sonlarında uygun işaretler kullanılmalıdır.

20

C) Özellikle vurgulanmak istenen bir sözü belirtmek

Tırnak, aktarılan ya da özellikle vurgulanan sözleri göstermek için kullanılır.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21

A) IV. cümlede ayraç, alay anlamı katmak için kullanılmıştır.

Ayraç, tiyatro metinlerinde kişinin hareketini gösterir; alay anlamı ayraç içindeki ünlemle verilir.

22 **E) Noktalı virgül**

Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri ayırmak için noktalı virgül kullanılır.

23 **E) Virgül – virgül**

Ara sözler iki virgül arasına alınabilir.

24 **1) "Toplantıya"dan sonraki iki nokta kaldırılmalı. 2) "öğretmenler, veliler" arasına virgül konmalı. 3) "katıldı"dan sonra soru işareti değil nokta gelmeli. 4) "başladı"dan sonra nokta değil iki nokta konmalı ve konuşma çift tırnakla, hitaptan sonra virgülle yazılmalı: "Değerli misafirler, hepiniz hoş geldiniz."**

İki nokta açıklama ya da aktarma öncesinde, virgül eş görevli sözcükler arasında ve hitaptan sonra kullanılır.

25 **B) Yapım eki kökten kısa çizgiyle ayrılarak gösterilebilir: göz-lük.**

"göz-lük" örneğinde kısa çizgi kök ile eki ayırmak için; diğerlerinde "arasında" anlamı vermek için kullanılmıştır.

26 **D) Ayraç içinde üç nokta ile: (...)**

Alıntılarda atlanan bölümler "(...)" ile gösterilir.

27 **C) Soru işareti – nokta**

İlk konuşma soru, ikincisi bildirme cümlesidir.

28 **a) Virgül "küçük"ü özne yapar: kitabı alan "küçük" (çocuk) olan kişidir. b) Virgül yokken "küçük kızına" tamlama olur: Biri, küçük kızı için kitap almıştır.**

Virgül, öznenin karışmasını önleyerek anlamı belirler.

29 **A) Yarın saat dokuzda toplanacağız!**

Duygu ve seslenme içermeyen bir bilgi cümlesi olduğu için sonuna nokta konmalıdır.

30 **C) Kesin olmayan bilgi – alay – açıklama**

(?) kesin olmayan bilgiyi, (!) alay ve küçümsemeyi, ayraç içindeki yıllar ise açıklamayı gösterir.